

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORII: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Herman Thailer, firma Ruzica, Elias & Taubes cu Ministerul domeniilor.

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II: L. Broder cu Ministerul domeniilor și altul.

Curtea de apel din Craiova, secțiunea II: Firma M. Cohn cu G. Anagnostiade.

Tribunalul județului Romanați: Obștea locuitorilor din mahalalele orașului Corabia cu Popescu și Busdun.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 29 Maiu 1909

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Herman Thailer, firma Ruzica, Elias & Taubes
cu Ministerul domeniilor

CONCESIUNI PETROLIFERE.— TITLURI DE PROPRIETATE.— HOTĂRIRE DE CONSOLIDARE.— EFECTELE EI.— DREPTUL DE PROPRIETATE.— DACĂ ESTE ATINS PRIN CONSOLIDARE.— ART. 3, 4, 5, 6 ȘI 7 LEGEA PENTRU CONSOLIDAREA CONCESIUNILOR DE PETROL ȘI OZOCHERITĂ.

Comisiunea de consolidare este în drept a examina titlurile de proprietate produse de părți și a face la localitate investigațiunile necesare, însă numai în scop de a vedea dacă concesiunea trebuie consolidată sau nu. Hotărîrea de consolidare odată ce s'a executat, consolidează dreptul concesionarului față de toată lumea și chiar de acela care s'a pretins sau s'ar pretinde ulterior proprietar. In ce privește însă dreptul în sine de proprietate asupra terenului concedat, el nu este atins nici prejudecat întru nimic prin hotărîrea de consolidare, acțiunea în

revendicare rămânând intactă și deschisă celor în drept, căroră nu li se poate opune ca autoritate de lucru judecat nimic din ce a judecat comisiunea relativ la dreptul de proprietate cu ocazia consolidărei concesiunii.

No. 234. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Herman Thailer și firma Ruzica Elias & Taubes, contra deciziunii Curței de apel din Iași, secția I, No. 137 din 1906, dată în proces cu Ministerul domeniilor.

S'au ascultat: d-nii avocați S. Rosenthal și Take Ionescu, în dezvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați B. Malcoci și V. Athanasovici, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Violarea întregii economii a legii pentru regularea și consolidarea drepturilor de a căuta și exploata petrolul și ozocherita pe proprietățile particulare, și în special rea interpretare și violarea art. 3, 4, 5, 6, 7, 12, 13 și 14 din această lege, și exces de putere.

«Curtea, hotărînd că instanțele chemate a judeca cererea de consolidare, comisiunea de consolidare și Curtea de apel, au competența de a statua și asupra dreptului de proprietate revendicat de un contestator, violează întreaga economie a legii de consolidare și în special articolele sus menționate și comite un exces de putere».

Având în vedere că din deciziunea Curții de apel din Iași atacată cu recurs rezultă:

Că, în 1906, recurenții luând în concesiune dela Ștefan D. Oprea dreptul de a exploata petrolul și ozocherita pe proprietatea sa în întindere de 2 hectare 9040 m. p. situată în comuna Slănic, au cerut consolidarea concesiunii înainte comisiunii din județul Bacău;

Că, cu ocaziunea consolidării, Ministerul de Domenii a făcut contestație pe motiv că dreptul de a da asemenea concesiuni nu aparține concedentului, care este proprietar numai al suprafeții terenului, ci Statului care, în puterea

legii din 11 Mai 1900 pentru regularea proprietății rusefiteșilor din Târgu-Ocna și Trotuș, este proprietarul exclusiv și absolut al subsolului și întreg domeniul Slănicului, în care intră și terenul concedat ;

Că, comisiunea pentru regularea și consolidarea concesiunilor, cât și Curtea din Iași, ca instanță de apel, declarându-se competente de a cerceta pe această cale dreptul de proprietate, găsesc că Statul și-a dovedit cu legea specială din 1900, dreptul său de proprietar unic al subsolului fără nici o rezervă pentru locuitori, admit contestația și resping cererea de consolidare a recurențelor, concesiunea fiind dată de o persoană care nu era decât proprietara suprafeții și ca atare fără nici un drept asupra subsolului de unde urmează a se extrage petrolul și ozocherita ;

Considerând că, pentru a se remedia și preveni inconvenientele ce se iviseră cu concesiunile în regiunile petrolifere din cauza incertitudinii proprietăților și a relei credințe a unor concedenți, legiuitorul a edictat legea din 9 Mai 1904 pentru regularea și consolidarea concesiunilor de petrol și ozocherită pe proprietățile particulare ;

Că prin această lege de interes economic se incurajază venirea capitalurilor, se dă un avânt mai mare și mai puternic exploatărilor de petrol care este unul din izvoarele importante de bogăție ale țării și se asigură prin măsuri legislative drepturile concesionarilor, asigurându-se în același timp pe cât e posibil și drepturile adevăraților proprietari ai terenurilor față de concedenții uzurpatori ;

Că, pentru atingerea acestui scop, legea din 1904, pe deoparte, determină natura dreptului concesionarului, arată modul cum el se dobândește și se conservă față de concedenți și terții, institue o comisiune adhoc care să rezolve și să consolideze concesiunile cu oarecare formalități și reguli speciale de procedură și judecare, determinând tot deodată și efectele hotărârilor definitive ce s'ar pronunța în asemenea materie ;

Că, pe de altă parte, nici adevăratul proprietar al terenului concedat nu este neglijat, fiindcă din oarecare dispozițiuni rezultă că legea îi dă și lui posibilitatea de a-și apăra drepturile chiar înaintea comisiunii și a se opune la consolidare, și prin urmare, și comisiunea pentru a vedea dacă este ori nu lec a consolida concesiunea, este în drept a judeca pretențiunile sale și a examina din acest punct de vedere dreptul de proprietate și titlurile produse de părți ;

Considerând, în adevăr, că acest drept pentru comisiune reese, mai întâi, din dispozițiunile art. 6 relative la investigațiunile pe care comisiunea este obligată să le facă la localitate mai înainte de consolidare, investigațiuni care fără îndoială au de scop de a face pe comisiune să vadă dacă concesiunea emană în adevăr dela proprietarul terenului ;

Că, dreptul comisiunii rezultă și din dispozițiunile art.

3 relative la citarea neapărată la localitate înaintea comisiunii și a acelor care vor fi trecuți ca proprietari în rolurile de contribuțiune fonciară, dacă bine înțeles vor fi alții decât concedenții, formalitate care nu s'ar putea explica pentru ce este cerută de legiuitor, dacă acele persoane ar fi citate numai ca să asiste la cercetare, fără a putea ridica pretențiune de proprietate și fără ca comisiunea să poată examina asemenea pretențiuni în vederea consolidării ;

Că, drepturile comisiunii rees și mai evident din dispozițiunile art. 4, relative la vestirea prin publicațiuni a tuturilor acelor care ar pretinde că au vr'un drept asupra terenului concedat, să-și formuleze pretențiunile lor chiar la localitate, vestire care se referă nu numai la alți concesionari, dacă ar exista, dar și la adevărați proprietari, și care asemenea n'ar avea nici un sens și nici o utilitate dacă comisiunea n'ar avea dreptul să cerceteze pe această cale pretențiunile și titlurile de proprietate pentru a vedea dacă este sau nu loc a consolida concesiunea ;

Că art. 7 alin. 4 și 5 se ocupă numai de efectele hotărârii de consolidare când ea a rămas definitivă și s'a executat ;

Că, acest articol n'are și nu poate avea alt înțeles, decât că, în ce privește concesiunea, hotărârea odată ce s'a executat consolidează dreptul concesionarului față de toată lumea și chiar de acela care s'a pretins sau care s'ar pretinde ulterior proprietarul real al terenului concedat ;

Că, însă, în ce privește dreptul în sine de proprietate asupra acestui teren, el nu este atins nici prejudecat în nimic prin hotărârea de consolidare, adică că acțiunea în revendicare rămâne intactă și deschisă celor în drept înaintea instanțelor ordinare și nu li se pot opune ca autoritate de lucru judecat nimic din ce a judecat comisiunea relativ la dreptul de proprietate cu ocaziunea consolidării concesiunii și numai în scopul consolidării ; că în urmă, dacă un terțiu isbutește judecătorește a-și stabili dreptul său de adevărat proprietar și evinge pe acela care a dat concesiunea trecând până atunci drept proprietar, este dator a respecta totuși concesiunea față de concesionar și nu poate decât să discute înaintea justiției quantumul real al redevenții ce i s'ar cuveni pe viitor ;

Că, astfel trebuind a fi îndreptată legea din 1904, când Curtea de Iași, ca și comisiunea, cu ocaziunea consolidării cerută de recurenți primește pe Stat să-și stabilească dreptul său exclusiv de proprietate asupra subsolului terenului în chestiune, în scop numai de a vedea dacă concesiunea trebuie consolidată, n'a comis nici un exces de putere, nici n'a violat sau rău interpretat această lege, cum se susține prin motivul de casare ;

Că, prin urmare, acest motiv de casare este nefondat.

Asupra motivelor II și III de casare :

«Rea interpretare și violarea art. 3 din legea din 11 Mai 1900, relativă la domeniul T.-Ocna și Troțuș, și violarea art. 65 din legea minelor.

«Curtea, hotărând, după dispoziția acestui articol, că Statul are dreptul la proprietatea petrolului și ozoceritei aflate în subsolul acestui domeniu, a dat o greșită interpretare și a violat suscitările textelor de lege.

III. «Violarea principiilor de drept relative la probe, și exces de putere prin invocarea legii din 1900, ca o convențiune dintre Stat și locuitorii din T.-Ocna, în speță, între Stat și concedentul meu Ștefan Oprea.

«Curtea, ca să stabilească dreptul Statului la proprietatea asupra petrolului din subsolul terenului mie concedat, deși nu infirmă întru nimic pretenția mea că concedentul meu este și a fost în stăpânirea terenului concedat, nu invoacă pentru pretinsul drept al Statului nici un titlu de nici un fel, nimic alt decît legea din 1900, care este un act unilateral al Statului, o polițeațiune a Statului, la care concedentul meu nu se pretinde că a participat, nici înainte, nici după, care prin urmare, nu poate constitui nici dovada vre-unui drept pentru Stat pe care să mi-l poată opune mie. Curtea, susținând imposibilitatea de a se întemeia vre-un drept pentru Stat printr'un act unilateral al lui, numește legea din 1900 o convenție între Stat și locuitori, fără să arate cum, când și în ce fel s'a produs consimțământul locuitorilor ca să se fi putut forma o convențiune, și aceasta deși noi întâmpinasem la Curte că consimțământul lui Ștefan Oprea nu ni s'a arătat, și dacă nu ni se arată, nu se poate vorbi nici de convenție, nici de transacția prin care el, concedentul nostru, va fi renunțat la un drept pe care îl posedă».

Având în vedere că fiind definitiv decis în cauză de această înaltă Curte prin respingerea primului motiv de casare, că atât comisiunea de consolidare cât și Curtea de apel, au putut cu ocaziunea și numai pentru judecarea cererii de consolidare făcută de recurenți, să intre în cercetarea titlului de proprietate, — legea din 11 Mai 1900 — invocat de Stat în susținerea opunerii ce făcuse la consolidare, și întemeindu-se pe acest titlu ambele instanțe să respingă cererea de consolidare, fără ca deciziunea dată de Curtea de apel asupra acestei cereri să constituie în același timp între părți autoritate de lucru judecat în privința dreptului de proprietate însuși, care rămâne nejudicat între părți, este fără nici un interes ca această înaltă Curte să mai cerceteze și să se mai pronunțe și asupra motivelor II și III de casare.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA II

Audiența dela 21 Aprilie 1909

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

L. Broder cu Ministerul domeniilor și altul

POSESIUNE. — PRESUMȚIUNE DE PROPRIETATE. — SARCINA PROBEL. — ART. 1169 CODUL CIVIL.

Posesorul fiind prezumat proprietar al lucrului ce posedă, acel care reclamă un drept asupra acestui lucru trebuie să facă dovada contrară.

No. 65. — Respins, recursul făcut de L. Broder contra sentinței tribunalului Bacău, No. 282 din 1908, dată în proces cu Ministerul domeniilor și Gh. Berilă.

S'au ascultat: d-l avocat I. Cezărescu, în desvotarea motivelor de casare; d-l avocat B. Malcoci, în combateri

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate :

I. «Violarea art. 1169 codul civil. În adevăr, cel ce pretinde un drept în justiție trebuie să-l dovedească. Or, tribunalul, printr'o violare a acestui principiu stabilit în art. 1169 codul civil, mă obligă pe mine să fac dovada proprietății, când eu eram posesorul lemnului și când Statul venea să pretindă că este proprietar.

II. «Violarea art. 1201 codul civil. Statul se pretinde proprietar al terenului cu pădure pe el în litigiu, pe baza legii din 11 Mai 1900. Or, această lege fiind de interes privat, pentru că se consfințește o tranzacție între Stat și locuitorii după domeniul T.-Ocna și și Troțuș, nu poate să-mi fie opozabilă mie, care n'am luat parte la tranzacție. Așa s'a decis de înalta Curte, prin decizia No... (când a declarat că deși proprietatea mea intră în periferia stabilită de legea dela 1900, dar pentru că acea lege nu-mi poate fi opozabilă, eu rămân proprietar. Astăzi, dar, a prezintă Statul drept titlu de proprietate aceeași lege ce nu-mi e opozabilă și tribunalul a pune bază pe dânsa, este a viola autoritatea lucrului judecat.

III. «Violarea art. 19 din Constituție. Tribunalul admițând ca titlu de proprietate pentru Stat legea din 11 Mai 1900, violează art. 19 alin. II din Constituție, pentru că prin acea lege se expropriază pe Gh. Berilă, debitorul meu, fără să existe utilitate publică și fără să fi intervenit o prealabilă despăgubire».

Având în vedere că, prin sentința supusă recursului, se constată că Gh. Berilă a câștigat dela Stat, prin hotărâre judecătorească, un teren cu pădure, în comuna Slănic, teren ce a fost urmărit și vândut prin licitație publică, cumpărându-se de un oarecare Nasopol; că, în urmă, Berilă s'a adresat juraților comunali, pretinzând că Nasopol a pus stăpânire pe niște pământ ce nu i-a fost dat în stăpânire, și a indicat în cererea sa o întindere de pământ de 200 hectare din proprietatea Statului, fără însă a pune în cauză pe Stat; că jurații comunali l-au menținut pe Berilă în posesie asupra aceluia pământ; că, în urmă, Berilă a făcut tăeri de arbori în pădurea Statului, ce eră pe pământul asupra căruia pusese stăpânire de fapt în modul arătat; că Statul, după ce i-a făcut mai multe procese de delict silvice, văzând că Berilă continuă a tăia pădurea, cere, în Septembrie 1907, juraților comunali să fie menținut în posesia ce-i fusese turburată de Berilă, și jurații comunali, în urma unei descinderi locale, mențin pe Stat în posesia terenului;

Că, a doua zi după hotărârea juraților comunali, Berilă se constituie debitor al recurentului Broder, cu obligație autentică, și acesta, în calitate de creditor al lui Berilă, aplică sechestrul pe lemnele tăiate și aflate în pădure; că, în contra acestei urmăriri, Statul a făcut, prin avocatul său, contestația care a fost admisă de tribunal în apel, prin sentința supusă recursului, anulându-se urmărirea făcută de Broder asupra lemnului din pădurea Statului;

Având în vedere că este inexact că Berilă avea posesiunea de fapt a pădurei, precum se afirmă prin motivul de casare, de oarece tribunalul constată, în fapt, precum s'a arătat mai sus, că Statul a fost menționat în posesiunea terenului cu pădurea de către jurații comunali în Septembrie 1907, adică anterior urmăririi făcută de recurent contra lui Berilă, și că Berilă n'a exercitat asupra terenului nici un act de posesie liniștită și neturburată;

Că, întrucât dar tribunalul constată în fapt că posesiunea pădurei o avea Statul, iar nu Berilă, motivul de de casare devine nefondat, căci nu s'a violat art. 1169 codul civil, întrucât sarcina probei era pentru recurent, iar nu pentru Stat, care avea posesiunea terenului, așa precum a decis tribunalul;

Considerând că fiind constant că Statul a posedat locul după care s'au tăiat arborii, recurentul avea să dovedească dreptul de proprietate ce pretinde că debitorul său ar fi avut, dovadă pe care dânsul n'a făcut-o;

Că, așa fiind, e inutil a discuta constituționalitatea legii din 11 Maiu 1900, invocată de Stat;

Că, dar, recursul are a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA

SECȚIUNEA II

Audiența dela 25 Septembrie 1909

Președintele d-lui C. Vălimărescu, președinte

Firma M. Kohn cu D. Anagnostiade

VÂNZARE CU GRĂMADA SAU PRIN MĂSURĂTOARE.— PERDEREA LUCRULUI VÂNDUT.— RISCURI.— ART. 1299 ȘI 1300 CODUL CIVIL.
VÂNZARE.— DETERMINAREA OBIECTULUI ȘI A PREȚULUI.—
MODUL ÎN CARE TREBUE FĂCUTĂ
VÂNZARE.— NEDETERMINAREA PREȚULUI.— VALIDITATEA EI.—
CAZURI.— ART. 60 CODUL COMERCIAL.

1° Când vânzarea intervenită între părți se face pe măsurătoare sau cântărire, cumpărătorul are numai un drept de creanță până la măsurătoare sau cântărire, nu însă și un drept de proprietate, astfel că urmează a i se aplica dispozițiunile art. 1300 cod, civ., care reglementează vânzările după măsură, și deci paguba suferită urmează a privi pe vânzător, iar nicidecum dispozițiile art. 1299, relative numai la vânzările cu grămada și când rizicul privește numai pe cumpărător.

2° Pentru ca o vânzare să fie perfectă, se cere ca lucrul și prețul vânzării să fie determinat.

Astfel, lucrul spre a putea fi determinat, trebuie să fie indicat nu numai în speță, dar chiar în individualitatea lui, iar prețul este numai atunci bine determinat când valoarea obiectului vândut este cunoscută dela început.

3° Dispozițiunile art. 60 codul comercial, care prevede că vânzarea e valabilă chiar când prețul n'a fost determinat în contract, se referă numai la cazul când părțile au convenit asupra unui mod de a se determina în urmă prețul.

Astfel, când modul de determinare a prețului vânzării unei cantități de porumb era măsurătoarea și când această măsurătoare nu s'a putut face din cauză că obiectul a perit, prețul rămâne nedeterminat și deci nu poate fi vânzare.

Curtea,

Asupra acțiunii intentată de firma M. Cohn, prin petiția înregistrată la No. 3052 din 7 Decembrie 1907 în contra lui D. Anagnostiade prin care tinde ca acesta să fie obligat a-i plăti suma de 41 000 lei ce i-a avansat asupra 1000 chile mari porumb, vândut după moșia Scărișoara județul Romanați, porumb ce nu i s'a predat nici în urma somației cu data de 16 Mai 1907;

Având în vedere sentința tribunalului Ilfov, secția comercială din 3 Martie 1908, prin care admite această acțiune;

Având în vedere apelurile (conexe) făcute pe deoparte de D. Anagnostiade, iar pe de altă parte de firma M. Cohn, în contra sentinței No. 282 din 3 Martie 1908 a tribunalului Ilfov, secția comercială, apeluri trimise în judecata acestei Curți prin decizia înaltei Curți de casație și justiție secția III cu No. 75 din 10 Martie 1909, în urma casării decizii comerciale cu No. 66 din 1908, a Curței de apel din București secția III ¹⁾;

Având în vedere că această Curte prin decizia comercială No. 10 din 8 Mai 1909 a respins ca nesustănut apelul făcut de D. Anagnostide, a admis apelul făcut de firma M. Cohn, din Craiova, și a obligat pe D. Anagnostiade să plătească apelantei firma M. Cohn, suma de 41.000 lei cu dobânda legală de 6% pe an dela 18 Mai 1907 și până la achitare;

Având în vedere opoziția făcută în termen de D. Anagnostiade contra deciziei acestei Curți No. 10 din 8 Mai 1909;

Având în vedere că din actele prezentate de părți, din concluziile orale și scrise, rezultă în fapt următoarele: Firma M. Cohn din Craiova, exportatoare de grâne, e informată că D. Anagnostiade voește să vândă o cantitate de porumb după moșia Scărișoara, și cum dânsul se afla la Paris, îi telegrafiază la 22 Ianuarie 1907, că dorește să cumpere 1200 chile din porumbul dela Scărișoara cu prețul de 46,50 port sau 45 lei gara Frăsinet, la care cerere Anagnostiade răspunde că nu vinde porumbul decât cu 45 lei 50 bani gara Frăsinet, iar nu la port și cu un avans de 40000 lei. Firma Cohn telegra-

1) Vezi *Dreptul* No. 15 din 1909.

(N. R.).

fiază atunci la 23 Ianuarie din nou la Paris că poate accepta numai cu 45 lei gara Frăsinet și cu un avans de 20000 lei. Anagnostiade nu acceptă prețul de 45 lei, cerând din nou 45 lei 50 bani și un avans de 40.000 lei, ceea ce hotărăște pe numita firmă ca la 26 Ianuarie 1907 să telegrafizeze la Paris că acceptă porumbul cu 45 lei 50 bani gara Frăsinet, iar asupra avansului de 40.000 lei în urma mai multor corespondențe urmate între părți, la 30 Ianuarie 1907, firma Cohn declară categoric că cumpără 1000 chile porumb și depune cu această ocazie ca avans suma de 40.000 lei, avans ridicat de oponent. La această ofertă Anagnostiade răspunde cu scrisoarea din 9 Februarie 1907, și în același timp roagă pe frații Cohn să dea în comptul porumbului vândut 1000 lei unor oameni ai dânsului. În fine, din această corespondență mai rezultă că porumbul să-l predea cumpărătorului în lunile Aprilie și Mai 1907, predare ce nu s'a putut face din cauză că porumbul vândut a ars împreună cu pătulele în care se afla înainte de termenul convenit pentru predare în timpul răscoalelor țărănești;

Având în vedere că astfel fiind faptele, chestiunea dedusă înaintea acestei Curți este de a se ști dacă între părți a intervenit un contract de vânzare pentru o cantitate globală de porumb, adică cu grămada, în care caz riscurile trecând asupra cumpărătorului din momentul vânzării, dânsul trebuie să sufere pierderea porumbului, sau că vânzarea a fost cu măsura, în care caz lucrurile vândute rămân în rizicul vânzătorului până vor fi cântărite, numărare sau măsurate;

Având în vedere că oponentul recunoaște existența contractului de vânzare-cumpărare, intervenit între el și firma Khon, susține însă că acest contract a avut de obiect vânzarea unei cantități determinate de porumb întreaga cantitate din cele 4 pătule și cât va eși din ele, pe un preț unitar de 45 lei 50 bani chila cu termen de predare Aprilie-Mai, iar nu vânzarea unei cantități de porumb după măsură sau greutate, astfel că proprietatea porumbului precum și toate riscurile au trecut din chiar momentul vânzării asupra cumpărătorului, și întrucât se recunoaște de cumpărător că tot porumbul dela moșia Scărișoara a fost distrus prin ardere în urma revoltelor din Martie 1907 și înainte de termenul fixat pentru predare, nu poate fi loc la restituirea sumei de 41.000 lei, plătită ca acompt din prețul vânzării;

Având în vedere că oponentul Anagnostiade, în susținerea opoziției sale, se întemeiază: primo, pe scrisoarea sa din 24 Ianuarie (6 Februarie) 1907, ca răspuns la telegrama lui M. Cohn din 23 Ianuarie 1907, arătând că primește în principiu oferta, dar schimbă condițiile ofertei, adăugând altele noi, prin majorarea prețului dela 45 lei la 45 lei 50 bani chila, specificând obiectul vânzării prin faptul că vinde «porumbul din 4 pătule, aflat în Curtea conacului», și mai la vale «în fine, cât va eși din acele patru pătule»; că tot odată mai cere depunerea în termen

de șase zile, a unui acompt din preț de 40000 lei, la Banca Of Romania; secundo, pe telegrama lui Cohn din 28 Ianuarie 1907, ca răspuns la scrisoarea lui Anagnostiade din 24 Ianuarie 1907, care are următoarea cuprindere: «Spre satisfacerea d-v. depun mâine 40.000 lei»; că acest răspuns fără nici o rezervă sau explicație, constituie o acceptare pur și simplă a ofertei ce dânsul făcuse lui Cohn prin scrisoarea dela 24 Ianuarie 1907; că această vânzare transferă proprietatea lucrului vândut pe capul cumpărătorului, atât după principiile generale după care proprietatea să transmită prin simplul consimțământ al părților, cât și după principiile speciale în materie de vânzare;

Considerând că, în speță, nu poate fi vorba de o vânzare cu grămada, ci de o vânzare ce se face pe măsurătoare sau cântărire, în care caz cumpărătorul are numai un drept de creanță până la măsurătoare sau cântărire, nu însă un drept de proprietate, și în cazul acesta e firesc ca el să nu suporte rizicul pierderii unui lucru cumpărat, pentru că părțile n'au căzut încă de acord asupra unui lucru cert și determinat;

Considerând că aceasta e adevărata interpretare ce trebuie dată acestui contract de vânzare-cumpărare, rezultă din chiar scrisoarea lui Anagnostiade dela 24 Ianuarie 1907, care zice: «porumbul din patru pătule, aflat în curtea conacului, iar pentru cantitatea porumbului va fi 1000 chile, în fine, cât va eși din acele patru pătule», și aceste expresiuni nu dovedesc defel că ar fi vorba de vânzare cu grămada, ci mai mult ca o rezervă pe care de ordinar orice vânzător de grâne o prevede în asemenea contracte, pentru cuvântul de a nu fi expus să predea mai mult decât va fi avut din recolta sa, și aceasta cu atât mai mult cu cât nu s'ar înțelege de ce ar fi mai vorbit Anagnostiade și de cantitatea de 1000 chile în acea scrisoare;

Considerând că Anagnostiade a înțeles să vândă 1000 chile de porumb, rezultă și din scrisoarea lui Cohn din 30 Ianuarie 1907, în care, după ce arată că a depus la Banca României 40.000 lei, arată și explică categoric că această sumă servă ca acout din prețul cumpărării de 1000 chile porumb; din scrisoarea lui Anagnostiade din 9 Februarie 1907, prin care nu face nici o obiecție la scrisoarea lui Cohn din 30 Ianuarie, din contră o confirmă prin aceea că-l roagă să dea în contul porumbului vândut 1000 lei unor oameni ai săi, din faptul că ridică mai în urmă cei 40.000 lei avizați de Cohn prin scrisoarea sa, așa că prin ridicarea acestor bani, se vede în mod cert că acceptă în totul prin executare oferta ce Cohn i-a făcut prin scrisoarea din 39 Ianuarie, cum că cumpără 1000 chile porumb dela Scărișoara;

Considerând că, din faptele anterioare și posterioare contractului de vânzare-cumpărare și din actele intervenite între vânzător și cumpărător, și anume: actele No. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 și 9, rezultă pentru Curte con-

vingerea că ambele părți aveau intenția, unul să cumpere 1200 chile și celalt să vândă 1000 chile, și că nici una din ele nu s'au gândit un moment ca să cumpere sau să vândă o totalitate, ci numai cantități determinate supuse condițiunei măsurătoarei, și aceasta e atât de adevărat încât din citirea telegramelor lui Cohn nu numai că nu reese voința lui de a cumpără în bloc, dar din contra toate dovedesc că între dâșii a fost o perfectă înțelegere cu privire la cantitatea de 1000—1200 chile, și că singurul lucru ce-i diviză eră, la început, prețul și apoi avansul de 20.000 sau 40.000 lei, așa că ultima telegramă, dacă ar fi considerată ca o acceptare, se poate referi cel mult la această singură chestiune a avansului, dar niciodată la celelalte puncte din contract;

Considerând dar că, fiind vorba de o vânzare supusă condiții măsurătoarei, nu se poate aplica art. 1299 codul civil, care vorbește de vânzări cu grămada, ci de aplicarea art. 1300 codul civil, care reglementează vânzările după măsură; și deci paguba privește pe vânzătorul Anagnostiade;

Considerând, în drept, că oponentul mai obiectează că, de oarece porumbul a trecut încă din momentul contractării în proprietatea intimatului, conform principiului *res perit domino*, paguba privește pe firma Cohn;

Considerând că, după principiile generale cari regulează materia vânzării, pentru ca vânzarea să fie perfectă, să cere ca lucrul și prețul vânzării să fie determinat;

Considerând că lucrul trebuie să fie determinat nu numai în speță, dar și în individualitatea sa, așa, de pildă, când într'un contract se stipulează că se vinde aproximativ 1000 chile porumb, cum e în speță, din cele patru părțile dela Scărișoara, să determină numai speța porumbului, nu și individualitatea, care urmează să fie determinată abia după ce vor fi măsurate cele 1000 chile;

Considerând că cel de al doilea element, ca să existe vânzare, e ca prețul să fie determinat, și prețul e numai atunci determinat, când dela început se știe cât valorează obiectul vândut. Or, în speță, când oponentul a vândut chila cu 45 lei și 50 bani, și când nu se știe câte chile au fost, în acest caz nu există un preț determinat;

Considerând că oponentul a mai invocat în favoarea sa și dispozițiile art. 60 codul comercial, care prevede că zânzarea e valabilă chiar când prețul n'a fost determinat în contract;

Considerând că acest articol prevede și cazul când părțile au convenit asupra unui mod de a se determina în urmă și, cum s'a demonstrat mai sus, modul convenit eră ca porumbul să-l măsoare cu chila, și cum această condiție nu s'a putut îndeplini, de oarece obiectul a perit, prețul rămâne nedeterminat și nu poate fi vânzare.

Asupra ultimului motiv invocat de oponentul D. Anagnostiade, că făcându-se recurs de M. Cohn, s'a adus în

discuția Inaltei Curți de casație numai apelul făcut de D. Anagnostiade, nu și al lui M. Cohn :

Considerând că Inalta Curte de casație și justiție, prin decizia No. 75 din 10 Martie 1909, casând, după recursul lui M. Cohn, decizia Curței de apel din București cu No. 66 din 1908, a trimis procesul a se judecă din nou de această Curte, din momentul când Curtea de fond a fost sezisată nu numai de apelul lui Anagnostiade, ci și de apelul lui M. Cohn, care a apelat sentința tribunalului Ilfov, secția comercială, No. 282 din 1908, numai în ce privește dobânda cerută prin acțiunea introdusă, așa că nu rezultă din nimic cum că decizia Curței de apel din București No. 66 din 1908 a rămas definitivă asupra acestui punct;

Că, dar, și acest motiv urmează a se respinge ca nefondat;

Că, față cu cele expuse, Curtea gășind neîntemeiată opoziția făcută de Anagnostiade, urmează a o respinge și a confirma sentința apelată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Ath. Herescu, respinge ca nefondată opoziția.

Semnăți : C. Văllimărescu, Ath. Herescu, M. Măinescu,
I. Sinescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMANAȚI

Audiența dela 17 Octombrie 1909

Președința d-lui I. Hagiescu-Miriște, președințe

Obștea locuitorilor din mahalalele orașului Corabia
cu Popescu și Busdun

OBȘI SĂTEȘTI.— SCOPUL CONSTITUIREI LOR.— NEÎNTELEGERI
IVITE ÎNTRE MEMBRII.— ART. 74 PROCEDURA CIVILĂ MODIFICAT
PRIN LEGEA DIN 11 FEBRUARIE 1904.— DREPTUL COMUN.— LO-
CUI TORII DELA ORAȘE.— DACĂ SE POT CONSTITUI ÎN OBȘTE CA CEI
DELA SATE.

1° Dispozițiunile adăogate la art. 74 din procedura civilă prin legea din 11 Februarie 1904 pentru constituirea obștilor satești, se aplică numai în ce privește raporturile acestor obștii cu vânzătorii, creditorii ipotecari, sau proprietarii locatori, iar nu și în privința raporturilor dintre asociații săteni între ei, care se regulează după procedura dreptului comun.

2° Numai locuitorii dela sate se pot constitui în obște pentru a cumpără, ipotecă sau luă în arendă moșii în condițiunile prevăzute de lege.

S'au ascultat: d-l avocat D. Șuculescu, din partea obștei;
d-l avocat I. Marineanu, din partea defendoșilor,

Tribunalul ¹⁾,

Având în vedere cererea obștei locuitorilor din mahalalele orașului Corabia, tinzând ca pe baza procesului ce a intentat defendorilor Popescu și Busdun din Corabia, de a fi condamnați în calitate de mandatarii a le lăsa în stăpânire moșia Vișina-Vădastra, luată în această calitate pentru ea dela Stat, iar până atunci să se numească un sequestru judiciar ca să strângă veniturile zisei moșii;

Considerând că mainainte de a se discuta această cerere, defendorii au ridicat excepțiunea că reclamanta este rău constituită în obște, căci după modificările aduse prin legea din 1904 art. 74 din procedura civilă, locuitorii săteni nu se pot constitui în obște decât în raporturile lor cu vânzători, creditorii hipotecari și proprietarii locatori, iar nici de cum față de terții sau de membrii obștei, și că procura cu care mandatarii obștei se prezintă în instanță emană dela un judecător incompetent, acela al domiciliului reclamantilor, în loc de acela al situațiunii imobilului;

Considerând că tribunalul pentru a putea mai bine cântări valoarea excepțiunilor indicate le unește cu fondul;

Având în vedere că reclamanta obște, pentru a dovedi dreptul ce'l are de a cere un sequestru judiciar, susține că în anul 1903 ea, cu toate că legea pe atunci nu'i recunoștea această calitate și tocmai din această cauză, însărcinează pe defendor să ia cu arendă dela Stat moșia Vișina-Vădastra pentru ea; că mandatarii răușese a face contractul care se execută până la 1904 când, această moșie trecând la Ministerul de răzbel, contractul încetează. După cinci ani, Ministerul Domenilor redobândește moșia și defendorii, în urma procesului ce intentează, obțin prin transacțiune cu Ministerul Domenilor rearendarea moșiei dela 1909 pentru restul periodului primului contract expirând la 1915 și în aceleași condițiuni;

Considerând că obștea, întrecât și până la judecarea procesului principal, ca să dovedească seriozitatea reclamațiunii și existența mandatului, prezintă mai multe chitanțe prin care defendorii recunosc că au primit dela mai mulți locuitori din comuna Cilieni diferite sume de bani, parte ca garanție și parte ca arendă a câștiului de 1 1903—1904, în proporție cu pogoanele ce au luat fiecare din ei, precum și chitanța liberată locuitorului Marcu Marin Velea în același sens;

Considerând că dacă cu aceste vestigii și cu altele pe care obștea zice că le rezervă a le arăta la judecarea procesului principal, ea crede și susține că ar reconsti-

tui contractul de mandat, în același caz conform art. 1632 codul civil, care permite sequestru judiciar când două părți se judecă pentru proprietatea sau posesiunea și cel mult pentru administrarea unui bun stăpânit în comun, sequestru judiciar nu ar fi admisibil și nu ar rămâne obștei decât cererea de daune-interese pentru neexecutarea sinceră a mandatului, întrucât proprietarul moșiei nu poate fi constrâns a trece moșia dela defendorii la obștea reclamantă;

Considerând că tot din aceste acte defendorii, la rândul lor, pretind că s'ar dovedi cel mult o subarendare și în orice cas aceasta față de locuitorii din Cilieni, căci în privința celui dela Corabia Marcu Marin Velea nu numai că nu figurează în obște dar încă acesta, prin declarațiunea autenticată la No. 885 din 1904 de judecătoria Corabia, arată că nu are vre-o pretenție contra defendorilor:

Considerând însă că din termenii întrebunțați în chitanțe: «plată de garanție», «conștiuni de arendare dela stat», «câștiul de arendare», etc. s'ar putea deduce că «uni» și «anumiți» locuitori din diferite comune, pentru porțiuni determinate după mijloacele bănești și puterile lor de muncă, ar fi luat cu defendorii în arendă moșia Statului Vișina-Vădastra și că partea leului, poate ca recompensă a ostanelilor și stăruințelor puse de defendorii spre a reuși arenduirea, sau chiar ca o compensare a riscurilor în anii de secetă, au păstrat-o pentru ei;

Considerând că dacă astăzi micul număr de coarendasi ai defendorilor se găsesc înlocuiți cu valorile obștei orașului Corabia creată prin artificul ingeniozității celor prea interesați, aceasta s'ar explica prin nevoia ce ei au simțit că împrumutând această formă (de obște), și mai puțin costisitoare în pertractarea procesului și mai în măsură de a inspira simpatie, să poată cu o infimă realitate, streină de reclamantă, produce efectul ce simțim în fața unei diorame, ca prin puține lucruri reale așezate la distanță, văzute sub o lumină specială, să ne facă a crede ca adevărate toate fantasmalele din tabloul așezat în fund;

Că aceasta ar fi adevărat și că nici în 1903 și nici în anii postertori până la intentarea acestei acțiuni, obștea nu a existat în organizația ei de astăzi, ar putea-o dovedi chitanțele dela dosar ale locuitorilor din Cilieni, cari nu figurează în această obște, precum și ale locuitorilor din comunele Giuvărăști și Celeiu, aflate la dosarul procesului principal;

Considerând dar, că dacă aceasta s'ar putea considera înțelegerea dintre defendorii și unii dintre locuitori, urmează să vedem dacă reclamanta, constituită în obște, poate stă valabil în instanță în această calitate;

Considerând că atât din termenii modificatori ai art. 74 prin legea din 1904, cât și din discuțiunile urmate în Cameră și Senat pentru votarea acestei legi, se stabilește că legiuitorul, pentru a veni în ajutorul țărănimii și a-

1) La 10 Octombrie 1909, făcându-se divergență între d-l I, Hagiescu-Miriște, președintele tribunalului, și d-l judecător Sculi, astăzi, la 17 Octombrie 1909, tribunalul, completat cu d-l judecător B. B. Varlam, a respins acțiunea reclamantei ca nesusținută și în majoritate (d-l președinte și d-l Varlam) au tranșat divergența cu prilejul cheltuelilor de judecată, căci se condamnase reclamantii în particular, nu ca obște, la 500 lei cheltueli de judecată către defendorii.

înlesni posibilitatea de a cumpără sau arendă pământ, i-a permis, și numai în vederea acestui scop, a se putea organiza în obște, ordecâteori vor cumpără, arendă sau ipotecă, și numai în raporturile lor cu vânzătorii, creditorii ipotecari și proprietarii locatori;

Considerând că textul legii privitor la aceasta, este redactat în termenii următori: «Când cinci sau mai mulți locuitori săteni vor cumpără în mod divizat sau nedivizat un imobil rural grevat de sarcini, sau când împreună vor ipotecă ei însăși, vor lua în arendă sau vor cumpără un imobil rural, pentru tot ce privește aceste contracte, citațiunile, etc., se vor face pe numele obștei acelor locuitori», etc.;

Că argumentarea trasă de reclamantă din cuvintele: «pentru tot ce privește aceste contracte», că ele s'ar referi și la neînțelegerile ivite între membrii obștei, este nu numai contrariă principiilor de drept privitoare la creațiunea persoanelor juridice, intrucât existența lor fiind de drept strict, nu se poate, prin interpretare, a le face să trăiască în alte mărgini decât acelea pentru care au fost create, dar este chiar în deplină contradicție cu legiuitorul creator al acestor simili persoane morale. În adevăr, d-l deputat Alexiu, vorbind despre limitele în care obștea a fost creată, declară: «Recunosc că este o lacună, că nu se legiferează nimic în privința raporturilor dintre asociații săteni între ei; în această privință se va referi la dreptul comun existent astăzi în ce privește raporturile coproprietarilor între ei și față de terții», și mai departe: «Cred că este bine că s'a lăsat această lacună, căci țărani asociați cari în cazurile cunoscute până azi s'au arătat în totdeauna așa de înțelepți, vor putea rezolva prin bună înțelegere în convențiile lor chestiunile privitoare la modul cum vor administra proprietatea arendată sau cumpărată în comun, și dacă practica va semnală oarecari dificultăți, atunci va fi locul să se vie cu un proiect de lege care să tranșeze aceste dificultăți în deplină cunoștință de cauză». Mai avem apoi declarațiunea categorică a d-lui Stelian, ministrul justiției: «În raporturile dintre membrii asociațiunii, dreptul comun este suficient».

Dar ceea ce este mai mult, explicațiunea introducerii cuvintelor: «pentru tot ce privește aceste contracte» ne-o dă d-l Stelian, ministrul justiției, ales raportor al legii, de comisiunea delegaților, când acest proiect de lege s'a reintors la comitetul delegaților spre a fi complectat, prin cuvintele următoare: «Obștea nu este nici în raporturile dintre locuitori între ei și nici în raporturile locuitorilor cu a treia persoană» și ca să se pună mai mult în lumină această idee s'a adăogat anume în alin. I cuvintele: pentru tot ce privește aceste contracte;

Considerând, afară de aceasta, că obștea reclamantă fiind astăzi formată din mahalalele orașului Corabia, iar nu din locuitori săteni, nici din această cauză nu se poate constitui valabil în obște;

Că la dorința arătată în Cameră de d-l Take Ionescu, ca să se înlocuiască în lege cuvântul «săteni» prin «muncitori agricoli», pentru a fi coprinși orice muncitori de pământ făcând parte și din orașe, d-l ministru al justiției răspunde: «Până acum nu s'a simțit necesitate pentru legislator de a interveni, decât numai pentru locuitorii sătenești. Este bine deci să se știe că numai locuitorii din sate, când vor cumpără pământ sau când vor ipotecă moșii, sau când le vor lua în arendă în condițiunile prevăzute în proiect, aceștia singuri vor constitui obștea»;

Că, dar, din toate acestea, rezultă că reclamanta nu are ființă dela lege pentru a stă ca obște în instanță.

Pentru aceste motive, redactate de d-l presedinte, I. Hagiescu-Miriște, admite excepțiunea ridicată de defendor și respinge acțiunea ca rău introdusă.

Semnat, I. Hagiescu-Miriște.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA

6 Iulie 1909

DOTĂ.— IMOBIL DOTAL.— ÎNSTRĂINARE CU AUTORIZAȚIA JUSTIȚIEI.— VÂNZARE ANTERIOARĂ.— ACȚIUNE ÎN NULITATE.— AL DOILEA ACHIZITOR.— CALITATE.— RATIFICARE.— DATĂ CERTĂ.

Terțiul căruia o femeie dotală i-a vândut un imobil isbit de dotalitate, în unul din cazurile când această înstrăinare este permisă, poate, în virtutea dreptului real ce i s'a transmis, să exercite, în numele său personal, acțiunea revocatorie ce aparține autorului său, relativ la o vânzare anterioară a aceluiaș imobil, consimțită în contra prescripțiunilor legii.

Fără îndoială, acțiunea acestui achizitor trebuie să fie înlăturată dacă, înainte de transmisiunea proprietății de care se prevalează, femeia dotală reparase, printr'o confirmare în regulă, viciul de care eră atinsă prima înstrăinare; dar, pentru a-i fi opozabilă, trebuie ca această confirmațiune să se stabilească față de dânsul printr'un mod legal de probă.

Prin urmare, primul achizitor nu poate să se prevaleze, în contra acțiunii revocatorii îndreptată contra lui, de o pretinsă ratificare consimțită de femeia dotală după desfacerea căsătoriei, dacă această ratificare e constatată printr'un act sub semnătură privată, care nu s'a înregistrat decât după a doua înstrăinare.

În adevăr, actele sub semnătură privată nu fac credință în privința datei lor față de succesorii particulari — precum este un achizitor — când sunt produse contra acestora din urmă pentru a stabili o convenție pretinsă anterioară titlului lor și a-i paraliza efectele.

(Din *Pand. Périod.*, VI cahier 1909).